

Globální problémy lidstva

- týkají se celé lidské civilizace
- jsou řešitelné pouze celosvětovým úsilím
- rozdělují se na společenské, ekonomické a ekologické (jsou však navzájem propojené)

problém absolutní chudoby

mezinárodní hranicí chudoby je denní příjem ve výši 1 amerického dolaru, s nižším příjmem žije 1,2 miliardy lidí
120 milionů dětí pak nemá přístup ani k základnímu vzdělání

potravinový (nutriční) problém

nedostatkem potravin trpí 900 milionů lidí
každým rokem umírá hladem 5 milionů dětí

populační problém

denní přírůstek populace pak činí 210 000
v roce 2015 má na Zemi žít 7 miliard lidí, v roce 2050 potom 9 miliard lidí

problém migrace

souvisí s chudobou a národnostními či politickými konflikty

surovinový a energetický problém

omezenost neobnovitelných zdrojů surovin, hrozba tzv. ropného krachu
růst spotřeby energie
nutnost přechodu k dalším zdrojům energie (slunečné, větrné a jaderné)

ekologický problém

oslabování ozónové vrstvy, skleníkový efekt
globální oteplování, hrozba globálních klimatických změn
zvednutí hladin oceánů a moří
rozšiřování pouští, úbytek deštných pralesů
možné války o zdroje (suroviny, půdu, vodu)
znečištění moří a oceánů
vymírání živočišných druhů
úbytek zemědělské půdy
nadměrná produkce odpadů

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

problém válek a terorismu

válečné konflikty včetně použití jaderných, chemických a biologických zbraní
náboženské a národnostními konflikty: Čečensko, Kosovo, Izrael, Sev. Irsko
mezinárodní terorismus, organizovaný zločin, rasismus, nacionalismus
náboženský extremismus – „Svatá válka“

boj proti terorismu

mezinárodní mise v místech konfliktů

problém šíření nemocí a epidemií

epidemie AIDS (40 milionů lidí)

dalších onemocnění (malárie, tyfus, cholera, tuberkulóza),

mutace chřipkových virů (ptačí, prasečí, ...)

problém drogových závislostí (včetně alkoholismu a kouření cigaret):

200 milionů lidí užívá drogy

problém přírodních katastrof

zemětřesení, tsunami, záplavy, sopečná činnost, větrné bouře, ...

společná opatření (varovné systémy, fondy pomoci)

problém zaostalosti rozvojových zemí:

zvětšující se rozdíly mezi „bohatými“ a „chudými“ státy

dlouhodobá pomoc rozvojovým státům

dluh rozvojových zemí již dosáhl 3500 miliard USD

oddlužení chudých zemí

zpřístupnění trhů vyspělých zemí pro zboží z rozvojových států

zdroj: zs.odolenavoda.indos.cz/vyuka/zemepis9/z27.doc

Globální problémy lidstva na přelomu 20. a 21. století

GLOBALNÍ PROBLÉMY

= problémy trápicí větší část populace, postihující větší území, nebezpečné pro budoucnost lidstva

- přelidnění planety -> nedostatek zdrojů, potravin -> bída, hlad, podvýživa
- vyčerpání přírodních zdrojů Země
- vysoká úmrtnost vzhledem k válečným konfliktům
- nemoci a epidemie
- drogy, terorismus

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- **diskriminace, nedodržování lidských práv, netolerance mezi lidmi (obchod s bílým masem, rasismus, nacionalismus, náboženská netolerance, k ženám, homosexuálům apod.)**
- **nezaměstnanost, negramotnost**

- **ekologické problémy** (např. znečišťování ovzduší, vody, ozónová díra):
  - > vše co nás obklopuje = lidi, příroda, věci = životní prostředí -> ovlivňuje nás, vliv na kvalitu našeho života
  - poslední dobou se stav životního prostředí rapidně zhoršil -> projevuje se na člověku například ve zdraví vznikem a přibýváním různých alergických, nádorových a civilizačních chorob
    - o problémy zužující svět a Českou republiku:
      - **problematika ukládání odpadu, skládek a recyklace**
  - problémů týkajících se odpadů je víc:
    - o málo místa k ukládání odpadů -> vznik nelegálních skládek -> znečišťování přilehlé oblasti, výluh ze skládek může otrávit podzemní vodu a půdu, metan vznikající z výparů skládky může od nějaké jiskry vzplanout nebo vybuchnout
    - > možné řešení nedostatku místa pro odpad = recyklace = znovuvyužití tříděného odpadu
    - recyklaci může napomoci každý z nás tím, že bude třídít odpad
      - o problém s odpady, které naše společnost vyprodukuje, nesouvisí pouze se skládkami
        - **znečištění**
          - **vody** – stav vodních zdrojů je jedním z nejvážnějších ekologických faktorů vůbec
      - na znečišťování vody se podílely hlavně
        - o továrny, které nelegálně vypouštějí odpad do vodních toků
        - o obrovské ropné katastrofy způsobené havárií tankerů = katastrofa pro přilehlé oblasti -> smrt mnoha mořských živočichů, ptáků
        - o lidská bezohlednost -> vyhazování odpadků do vody, mytí aut u řek, mytí sama sebe v řekách saponáty atd.
          - **ovzduší**
    - znečištění vzduchu u nás zapříčinil hlavně vzrůst továren, které vypouštěly škodlivé látky, naštěstí díky útlumu těžkého průmyslu na celém území státu pod evropským průměrem se jeho stav zlepšil x Česká republika patří k předním producentům škodlivin v ovzduší -> značné problémy jsou hlavně v oblastech se špatnými rozptylovými podmínkami

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

= průmyslové oblasti: Ostrava, Most, Plzeň + špatně větratelné kotliny:
Praha, Ústí nad Labem

• lesů

- vývoj lesů narušen emisemi (Krušné hory), ukládáním škodlivých látek, kyselými dešti, nelegálním kácením lesů a napadáním škodlivého hmyzu -> snižuje se vitalita lesních dřevin
- světový problém: vykácení deštných pralesů pro zisk zemědělské půdy
  - **smog** = nažloutlý, nahnědlý nebo lehce oranžový opar nad našimi městy -> patří k životu 20. a 21. století, způsobuje pálení očí, nosu a leptá sliznici v krku
- dva druhy smogu:
  - smog vznikající v důsledku průmyslové činnosti -> např. při spalování uhlí
- > způsoben uvolňováním plynů a malých částic do ovzduší, kde se smíchají s mlhou a vznikne nízká ležící vrstva smogu -> kontrola emisí => zmenšení výskytu tohoto jevu
  - smog vznikající smícháním různých typů nečistot a výfukových plynů = tzv. fotochemický smog -> při zahřívání této směsi slunečními paprsky => chemické reakce za vzniku toxických látek, např.:
    - ozón -> napadá cévní systém a negativně ovlivňuje funkci plic, způsobuje bolesti hrudníku
- > částice, které se dostávají do plic, mohou vyvolat rakovinu nebo zhoršit průběh některých onemocnění srdce
  - **kyselé deště**
- při spalování fosilních paliv - zejména uhlí a ropy => vznik oxidu siřičitého + při všech spalovacích procesech vznik oxidů dusíku => oxidy síry a oxidy dusíku v plynné podobě po reakci s vodou v atmosféře působí na prostředí jako slabé kyseliny
- okyselení:
  - => změna prostředí sladkých tekoucích i stojatých vod => nevhodné pro život řady organismů
  - => kyselými srážkami ovlivněné půdy negativně ovlivňují životaschopnost stromů v lese a snižují vitalitu půdních organismů.
  - => v kombinaci s přízemním ozónem jsou kyselé srážky velkým nebezpečím pro jehličnaté lesy mírného pásma (u nás Krušné hory, Jizerské hory a Krkonoše) a také pro památky: budov, soch, plastik a jiných staveb z kamene